

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/173/2018
Identifikačné číslo spisu:	8116218393
Dátum vydania rozhodnutia:	11.10.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:8116218393.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne R. U., trvale bytom v N. zastúpenej JUDr. Milanom Szöllössym, advokátom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovanému Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 25C/ 234/2016, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Okresného súdu Prešov z 10. januára 2018 č.k. 25C 234/2016-76, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie z a s t a v u j e.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) uznesením z 15. novembra 2017 č.k. 25C 234/2016-67 (vydaným vyššou súdnou úradníčkou súdu prvej inštancie) zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku (ďalej tiež len „poplatok“) podľa § 10 ods. 1 zákona SNR č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších zmien a doplnení, okrem toho tiež vyslovil, že žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov konania a že žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Proti tomuto uzneseniu žalobkyňa podala sťažnosť, ktorú súd prvej inštancie uznesením z 10. januára 2018 č.k. 25C 234/2016-76 (vydaným sudkyňou takéhoto súdu) zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. v znení zákona č. 87/2017 Z.z., ďalej tiež len „C.s.p.“).

2. Žalobkyňa podala proti sťažnosť zamietajúcemu uzneseniu súdu prvej inštancie dovolanie, domáhajúc sa jeho zmeny tak, aby uznesenie napadnuté sťažnosťou bolo zrušené. Prípustnosť dovolania vyvodila z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. Namietala, že podľa právneho stavu v čase, keď bola vyzvaná na zaplatenie poplatku, bolo zaplatenie poplatku možným ešte i v lehote na podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie poplatku (k čomu práve došlo i v tejto veci) a legitímnym očakávaním bolo riadenie sa takouto úpravou. Podľa žalobkyne potom v tomto prípade ide o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí a ktoré (ako rozhodnutie o opravnom prostriedku) treba

analogicky považovať za rozhodnutie odvolacieho súdu.

3. Žalované dovolací návrh nepodalo.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“), povelaný rozhodovať o dovolaniach (§ 35 C.s.p.) skúmal najskôr, či sú splnené podmienky na to, aby dovolaním napádané rozhodnutie mohlo byť podrobené dovolaciemu prieskumu a dospel k záveru, že tieto podmienky (dovolacieho konania) nie sú splnené.

5. Podľa § 34 C.s.p. (ustanovenia tvoriaceho spolu s po ňom bezprostredne nasledujúcim ustanovením § 35 súčasť štvrtého dielu tretej hlavy zákona, nazvaného „Funkčná príslušnosť“ - pozn. najvyššieho súdu) o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak a podľa § 12 C.s.p. (v tomto prípade jediného ustanovenia zákona, reprezentujúceho prvý diel jeho tretej hlavy, nazvaný „Vecná príslušnosť“) na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 31 ods. 1 C.s.p. na konanie v sporoch z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach je príslušný (tzv. kauzálne a v prvej inštancii - pozn. najvyššieho súdu) Krajský súd v Bratislave pre obvody Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre (písm. a/), Krajský súd v Banskej Bystrici pre obvody Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Žiline a Krajského súdu v Trenčíne (písm. b/) a Krajský súd v Košiciach pre obvody Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove (písm. c/). Podľa odseku 2 tu citovaného ustanovenia potom na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní v sporoch podľa odseku 1 je príslušný najvyšší súd.

7. Podľa § 239 ods. 1 C.s.p. proti uzneseniu súdu prvej inštancie vydanému súdnym úradníkom, ktoré treba doručiť, je prípustná sťažnosť a podľa § 248 rovnakého zákona o sťažnosti rozhodne súd prvej inštancie (ktorý ju zamietne, ak nie je sťažnosť dôvodná, alebo napadnuté uznesenie zruší alebo zmení, ak naopak dôvodná je; pričom v prípade zrušenia uznesenia je súdny úradník viazaný právnym názorom súdu - tu por. tiež § 250 C.s.p.).

8. Podľa § 161 ods. 1 C.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“), podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví a podľa § 438 ods. 1 C.s.p. na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 419 C.s.p. potom proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa a i z návetí (uvodzovacích viet) § 420 a § 421 ods. 1 zákona, o ktorom je stále reč, je zrejmé, že za splnenia tam uvedených podmienok (teda v prípade dovolania opretého - ako aj v tentoraz posudzovanej veci - o § 420 C.s.p., za predpokladu výskytu niektorej alebo aj viacerých v takomto ustanovení uvedených tzv. zmätočnosťných vád) je prípustné dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí.

10. Najvyšší súd zdôrazňuje, že v zmysle ustanovení citovaných pod 9. zhora môže strana sporu napadnúť dovolaním (účinne) iba rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodnutím odvolacieho súdu pritom v zmysle rekodifikovanej úpravy slovenského civilného procesu, účinnej od 1. júla 2016, možno rozumieť výlučne rozhodnutie vydané v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie krajským súdom (§ 34 C.s.p.). Jedinou v súčasnosti platnou výnimkou z práve zadefinovaného pravidla je priznanie statusu odvolacieho súdu najvyššiemu súdu v sporoch z abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach, v ktorých zároveň súdmi prvej inštancie nie sú súdy okresné, ale tri z celkom ôsmich krajských súdov (za cenu istého zjednodušenia označiteľné i za tzv. tradičné krajské súdy, v tejto súv. pre prípad záujmu por. i zákon SNR č. 80/1992 Zb. v znení platnom a účinnom do 21. novembra 1996 vrátane a čl. I zákona č. 328/1996 Z.z.), kedy ide zároveň tiež o nateraz jediné zákonné výnimku z pravidla vecnej príslušnosti okresného súdu na konanie v prvej inštancii podľa (§ 12 C.s.p.).

11. Zavedenie sťažnosti ako nového (osobitného) opravného prostriedku proti uzneseniam súdov prvej inštancie vydávaným vyššími súdnymi úradníkmi (prostriedku nielen terminologicky, ale aj významovo odlišného od odvolania) v spojitosti s ponechaním kompetencie rozhodovania o takomto opravnom prostriedku u jeho pôvodcu (hoc aj samozrejme už inak, a to sudcom reprezentovaného súdu prvej inštancie) potom spôsobuje nemožnosť nazerania tu aj na súd prvej inštancie, rozhodujúci o sťažnosti, ako na súd odvolací (bez ohľadu na to, či jeho rozhodnutie napĺňa atribút rozhodnutia, ktorým sa konanie končí). Z rovnakého dôvodu ale nemôže byť aplikovateľnou ani tá časť skoršej úpravy procesného práva, ktorá (i keď len výnimočne) zverovala oprávnenie na rozhodovanie o odvolaní (resp. aj iné oprávnenie štandardne prislúchajúce odvolaciemu súdu) práve súdu prvej inštancie (tu por. ustanovenie § 174 ods. 2 poslednej vety Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O.s.p.“, resp. odsek 5 rovnakého ustanovenia ako výnimku z pravidla podľa § 208 O.s.p.).

12. Podľa názoru najvyššieho súdu pritom neobstoí ani argumentácia v prospech prípustnosti dovolania voči rozhodnutiu iného, než odvolacieho súdu za pomoci analógie zákona. Postup podľa dovolaním akcentovaného čl. 4 ods. 1 Základných princípov C.s.p. má totiž slúžiť len vyplňaniu zjavných medzier zákona, celkom vedomé zahrnutie zákonodarcom do okruhu rozhodnutí napadnuteľných dovolaniami len rozhodnutí odvolacieho (a nie aj sťažnostného) súdu však za medzeru preklenuteľnú výkladom považovať nemožno. Pripustenie opaku by malo v skutočnosti za následok vytvorenie priestoru pre spochybňovanie správnosti za pomoci mimoriadneho opravného prostriedku na najvyššom súde aj takých rozhodnutí, u ktorých pre ich menšiu závažnosť a prevažne len procesnú povahu zákon nielenže vylúčil možnosť odvolania (ako riadneho opravného prostriedku predpokladajúceho štandardný dvojinštančný proces), ale netrval dokonca ani na vydaní rozhodnutia v jednej (prvej) inštancii sudcom. Ak by sa aj v prípadoch druhovo totožných s tým z prejednávanej veci mala prijať interpretácia ponúkaná dovolaním, viedlo by to k celkom neprijateľnému modelu, v rámci ktorého by rozhodne nie až tak zanedbateľný počet rozhodnutí súdov prvej inštancie bol vylúčený z prieskumu ich správnosti odvolacími (krajskými) súdmi, naopak by však všetky takéto rozhodnutia mal preskúmať súd dovolací (najvyšší).

13. Vychádzajúc z už uvedeného vyššie tak dovolanie žalobkyne v prejednávanej veci smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktoré nie je spôsobilým predmetom dovolania v zmysle § 419 C.s.p.

14. Najvyšší súd však nie je funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní strany sporu smerujúcu proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie a nie je tu ani iný príslušný súd, príp. iný orgán, ktorý by bol na prejednanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku príslušný (a ktorému by tak bolo možné vec postúpiť). Nejde tu napokon ani o jediný zákonom pripustený prípad napadnuteľnosti dovolaním aj rozhodnutia súdu prvej inštancie, keďže toto je možné len na základe dovolania generálneho prokurátora, tým ale dovolacie konanie v prejednávanej veci iniciované nebolo.

15. Vzhľadom k tomu, že nedostatok funkčnej príslušnosti súdu je neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, najvyšší súd dovolacie konanie bez ďalšieho zastavil (§ 161 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 438 ods. 1 C.s.p.).

16. V prípade skončenia dovolacieho konania takýmto spôsobom nie je povinnosť odôvodniť rozhodnutie o trovách dovolacieho konania (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). Najvyšší súd však napriek tomu považuje za korektné v tejto súvislosti uviesť, že jeho občianskoprávne kolégium na zasadnutí 9. októbra 2018 schválilo na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky uznesenie z 28. februára 2018 sp.zn. 7 Cdo 14/2018 s právnou vetou v znení: „Ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.“. Pretože aj v tentoraz prejednávanej veci šlo práve o taký prípad (nemožnosti usúdenia z obsahu spisu na vznik žalovanému - ktoré zastavenie dovolacieho konania

nezavinilo - akýchkoľvek trov dovolacieho konania, majúcich sa nahradiť), aj tu bolo rozhodnuté o trovách dovolacieho konania (nielen o nároku) s konečnou platnosťou (bez rozdeľovania rozhodovacieho procesu i v takomto prípade na obe zákonom predpokladané fázy).

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.